

П. П. ВОРОБІЄНКО,
*професор, доктор технічних наук,
ректор Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова,
заслужений працівник освіти України,*
В. М. ГРАНАТУРОВ,
*доктор економічних наук,
професор кафедри управління проектами та системного аналізу
Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова,
заслужений діяч науки і техніки України*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Проаналізовано тенденції в телекомунікаційній сфері, які свідчать про гальмування темпів розвитку цієї важливої інфраструктурної складової економіки України. Визначено низку невирішених проблем, які є причиною такого стану. Показано, що специфіка організації виробничого процесу в телекомунікаційній сфері, а також зростання її соціально-економічної ролі в житті суспільства потребують більш серйозного та глибокого втручання держави в ринкові механізми. Наведено ряд важливих для суспільства програм і проектів у цій сфері, реалізація яких неможлива без більш широкого використання інструментів державного регулювання.

Ключові слова: телекомунікації, специфіка організації, соціальне значення, взаємодія, програми та проекти розвитку, проблеми, вдосконалення регулювання, адміністративний механізм, наукове обґрунтування.

The tendencies in the telecommunication sphere, which indicate a decrease in the rate of development of this important infrastructural component of Ukraine' economy, are analyzed. A number of unsolved problems causing such a state are determined. It is shown that the specificity of the production process in the telecommunication sphere and the enhancement of its socio-economic role in society's life require a more serious and profound interference of the state in the market mechanisms. A number of programs and projects in this sphere, which are of significance for the society and cannot be realized without a wider use of the state's control tools, are indicated.

Keywords: telecommunications, organization's specificity, social meaning, interaction, programs and projects of development, problems, improvement of the control, administrative mechanism, scientific substantiation.

Однією з ключових умов економічного зростання країни є подальший розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Міжнародний досвід говорить про їх вагомий вплив на ринки, організації, конкурентні стратегії, інновації, фінансові та інші послуги, працевлаштування, освіту, регіональний розвиток тощо. Тобто вони стосуються практично всіх сторін діяльності людини та функціонування суспільства. Крім того, телекомунікації – один з ключових секторів економіки України, оскільки майже 20% усього обсягу наданих у країні послуг реалізуються у процесі діяльності її операторів і провайдерів¹. За 2011 р.

¹ Див.: Діяльність підприємств сфери послуг у березні 2012 р. Основні тенденції. Експрес-випуск Державної служби статистики України № 05/1-40/35 від 23 квітня 2012 р. (<http://www.ukrstat.gov.ua>).

доходи від надання послуг у цій сфері збільшилися на 6% і дорівнювали 46,2 млрд. грн. Лідером протягом останніх років є мобільний зв'язок, питома вага якого в загальному обсягу телекомунікаційних послуг у 2011 р. становила 67,1%².

Як свідчить проведений аналіз, мобільний зв'язок в Україні є сферою, яка протягом значного часу встановлює обсяги і динаміку доходів від надання як телекомунікаційних, так і в цілому послуг, проте нині відбувається суттєве уповільнення темпів зростання доходів від їх надання, зокрема і в мобільному зв'язку. Якщо за 2006–2010 рр. воно щороку становило в середньому близько 36%, то в 2011 р. доходи порівняно з попереднім роком збільшилися лише на 6% (з 43,6 до 46,2 млрд. грн.). Водночас у структурі доходів галузі зв'язку частка телекомунікаційних послуг зменшилася з 95% (у 2006 р.) до 92% (у 2011 р.).

Аналіз тенденцій розвитку телекомунікаційної сфери свідчить про те, що існує низка чинників, які і в подальшому можуть негативно позначатися на темпах зростання цього важливого сектору господарського комплексу країни. Підґрунтям для таких висновків слугують декілька обставин.

По-перше, це уповільнення темпів зростання доходів від найбільш високотехнологічних сегментів телекомунікаційного ринку – мобільного та широкосмугового (комп'ютерного) зв'язку, спільна частка яких у загальних доходах від надання телекомунікаційних послуг, за підсумками 2011 р., становила 79,3%. Досягнутий в Україні рівень щільності мобільного зв'язку, який перебуває на рівні розвинутих країн (де мобільних телефонів значно більше, ніж населення), дозволяє зробити висновок про певне насичення ринку стільникового зв'язку та подальше зменшення темпів зростання цього сегмента ринку, який сьогодні визначає обсяги й динаміку доходів від надання послуг зв'язку в Україні. Уповільнення зростання доходів стосується також послуг широкосмугового доступу до мережі Інтернет, який є найбільш динамічним і конкурентним сегментом ринку телекомунікацій. Доходи від цих послуг у 2009 р. (порівняно з 2008 р.) виросли на 39,2%, у 2010 р. (порівняно з 2009 р.) – на 26,1%, у 2011 р. (порівняно з 2010 р.) – лише на 12,1%³. Крім того, подальшій динаміці в цьому сегменті ринку телекомунікаційних послуг заважає відносно низька забезпеченість населення персональними комп'ютерами. Рівень платоспроможності значної частки населення України не дозволяє в найближчій перспективі з оптимізмом дивитися на суттєве його підвищення і, як наслідок, на відчутний вплив комп'ютерного зв'язку на темпи зростання доходів у телекомунікаційній сфері.

По-друге, це тенденція до постійного зменшення доходу телекомунікаційних операторів у розрахунку на одного абонента мобільного та широкосмугового (комп'ютерного) зв'язку. Так, за 2003–2011 рр. він знизився з 841,5 до 557,5 грн. Це пов'язано з підвищенням рівня конкуренції (і, як наслідок, зі зниженням тарифів для користувачів послуг), зміною структури споживачів за рахунок скорочення частки корпоративних абонентів і збільшення загальної кількості користу-

² Див.: Звіт щодо діяльності НКРЗ та стану телекомунікацій в Україні за 2011 р. (http://www.nkrz.gov.ua/img/zstored/File/2011_zvit_nkrz.pdf).

³ Див.: там же.

вачів шляхом залучення менш заможних верств населення. Про зниження зазначеного доходу операторів свідчить те, що споживачів у 2011 р. (порівняно з 2010 р.) стало більше на 25,9%, а доходів – лише на 12,1%⁴.

Таким чином, існуюча тенденція в телекомунікаційній сфері характеризується гальмуванням темпів її розвитку, що загрожує можливою стагнацією цієї важливої інфраструктурної складової економіки України. Тому є потреба в розробці та реалізації ефективних заходів, спрямованих на усунення або зниження негативних наслідків тих тенденцій, які заважають цій сфері.

Мета статті – окреслити проблеми, вирішення яких сприятиме подальшому розвитку телекомунікаційної сфери в цілому. Аналіз цих проблем та причин їх виникнення показує, що в більшості випадків рішення лежить на шляху впровадження ефективних підходів державного регулювання. Розглянемо деякі з найбільш актуальних, на нашу думку, проблем.

Можна погодитися з академіком С. Ю. Глазєвим, що комунікаційні технології, поряд з нано- і біотехнологіями, утворюють новий їх комплекс, пронизуючи всю економіку і даючи вибухові ефекти в тих сферах, куди вони проникають, а також з тим, що новий технологічний уклад має гуманітарний характер – на відміну від тих, які досі існували в економічній історії. Водночас важко погодитися з тим, що вони “не потребують глибокого державного втручання”⁵. Для підтвердження цього слід розглянути особливості телекомунікацій як сфери, що експлуатує засоби зв’язку та організовує технологічний процес з передання різноманітної інформації.

Виробничий процес у телекомунікаційній сфері не закінчується на одному підприємстві. У створенні послуг беруть участь декілька територіально віддалених, організаційно та фінансово самостійних операторів, які під час її надання користувачам виконують різні технологічні операції. При цьому вони охоплюють практично всі населені пункти та утворюють єдину телекомунікаційну мережу країни. Тому має бути чітко організована система взаємодії всіх учасників процесу виробництва телекомунікаційних послуг. З техніко-технологічної точки зору ця особливість потребує єдності побудови телекомунікаційної мережі, наявності ефективного техніко-технологічного механізму з використання спільного обладнання, дотримання єдиних правил технічної експлуатації тощо, а з економічної – наявності умов для справедливого економічного партнерства всіх залучених до процесу надання послуг операторів, яке забезпечить їхні комерційні інтереси в умовах ринкових відносин. Мова йде перш за все про взаємні розрахунки за виконані роботи з надання послуг споживачам, плату за національний роумінг, пропуск трафіку до телекомунікаційних мереж та їх об’єднання (доступ до спільного обладнання мереж). До цього слід також додати необхідність забезпечення інтересів і потреб держави: зокрема, вирішити питання щодо державної системи урядового зв’язку, національної системи конфіденційного зв’язку, органів безпеки, оборони та охорони правопорядку, а також функціонування телекомуніка-

⁴ Див.: там же.

⁵ Див.: Лібералізм та модернізація (за матеріалами “круглого столу”). “Економіка України” № 8, 2011, с. 7.

ційних мереж загального користування в умовах надзвичайних ситуацій і надзвичайного стану.

Досвід показує, що в сучасних умовах діяльності телекомунікаційних операторів саме їх спільна участь у наданні послуг споживачам створює більшість організаційно-економічних проблем, які виникають у процесі їх взаємодії та взаємозв'язку. Тому органам управління цим питанням слід приділяти особливу увагу. На жаль, сьогодні ефективні підйоми регулювання організаційно-економічної взаємодії та взаємовідносин між операторами відсутні, що знижує ефективність функціонування цієї сфери та є причиною значної кількості конфліктів і навіть судових спорів.

У сучасних умовах традиційні проблеми, які зумовлені особливостями телекомунікаційної сфери, трансформуються та доповнюються новими і потребують втручання держави в ринкові механізми, що діють у ній. Перш за все, це пов'язано із зростанням її соціально-економічної ролі в житті суспільства та необхідності забезпечення рівноправного доступу до послуг зв'язку всім громадянам, що є обов'язковою умовою реалізації їх демократичних прав, а також економічного піднесення країни.

Слід зазначити, що в результаті бурхливого розвитку ІКТ виникає невідповідність між новим рівнем продуктивних сил і діючими виробничими відносинами (особливо їх соціально-економічною складовою). Перш за все, мова йде про доступ людини до цих технологій, що особливо актуально для споживачів з важкодоступних сільських і гірських районів, а також для таких уразливих груп, як малозабезпечені сім'ї, пенсіонери та інваліди.

Оскільки ринок, який є соціально нейтральним організмом, не здатен впоратися з низкою проблем суспільства, пов'язаних з розвитком духовних цінностей та вирішенням соціальних завдань, ці його недоліки усуваються за допомогою державного регулювання в ринковій економіці. Прикладом такого втручання є введення та законодавче закріплення в Законі України “Про телекомунікації” (далі – Закон) поняття “загальнодоступні телекомунікаційні послуги”. Мається на увазі перелік обов'язкових послуг загального користування встановленої якості. Вони надаються споживачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою і встановлені, як правило, нижче їх реальної вартості, а інколи – й собівартості. Мета Закону – забезпечити певний рівень базових послуг зв'язку для уразливих груп населення. Концепція такого підходу базується на постулаті, що послугам зв'язку належить фундаментальна роль, тому всі люди повинні мати доступ до певного переліку послуг і об'єктів зв'язку, щоб повною мірою брати участь у суспільному житті. Вона також відповідає зобов'язанням України щодо розробки та затвердження власної стратегії розвитку інформаційного суспільства у зв'язку з приєднанням до Конституції Інформаційного Суспільства (“Декларація принципів” та “План дій”), а також подолання існуючої в країні так званої “цифрової нерівності”.

Необхідність надання збиткових загальнодоступних телекомунікаційних послуг, у свою чергу, породжує низку нових техніко-економічних проблем телекомунікаційної сфери, які потребують вирішення.

Так, в умовах планової економіки компенсація збитків від таких планово збиткових послуг надавалася централізовано, як правило, шляхом перехресного субсидування – за рахунок підвищених тарифів на інші послуги. Зазначимо, що сьогодні його застосування розглядається міжнародною спільнотою як прояв недобросовісної конкуренції. Нині, в умовах ринкової економіки, деякі оператори (особливо нові) практично не беруть участі у наданні або фінансуванні планово збиткових послуг. Ті ж з операторів, які надають такі послуги, залишаються сам на сам з цією проблемою та вимушені нести збитки, що ставить їх у нерівні умови. А це суперечить основоположним принципам ринкової економіки, як наслідок, стримується розвиток місцевої мережі та з'являється необхідність у створенні відповідного механізму компенсації збиткових соціально значущих послуг зв'язку. Тому для мотивації розвитку Законом передбачено певні компенсації операторам, які надають загальнодоступні послуги. Розробку необхідного механізму було покладено на Кабінет Міністрів України, проте після прийняття Закону пройшло майже 8 років, проте механізму, який відповідав би і ринковим принципам, і соціальним інтересам, на жаль, не створено.

Оскільки всі ці роки понад 90% усіх загальнодоступних телекомунікаційних послуг надавав “Укртелеком”, відсутність механізму компенсації збитків призвела до погіршення та навіть збитковості його діяльності, що стало приводом для активізації прихильників його приватизації, що, в підсумку, і сталося⁶.

Слід зазначити, що в Україні ставлення влади до цієї проблеми характеризується постійним зниженням рівня соціальних зобов'язань щодо забезпечення населення загальнодоступними телекомунікаційними послугами. Так, відповідно до змін, внесених до Закону України “Про телекомунікації” згідно із Законом України № 378-V (378-16) від 28 листопада 2006 р., суттєво зменшується перелік загальнодоступних послуг. Виникає питання про відсутність у ньому доступу до мережі та послуг Інтернету. Такий підхід не сприяє розвитку цього дуже важливого та перспективного напрямку, особливо в сільській місцевості, де надання таких послуг спочатку може бути збитковим. Крім того, на фоні наведених прикладів недостатнього забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами викликає занепокоєння низка змін, внесених у Концепцію розвитку телекомунікацій в Україні до 2010 р.⁷ Так, наприклад, з неї виключено ряд кількісних даних щодо розвитку телекомунікацій – щорічне підключення 800 тис. номерів, а за 5 років у сільській місцевості – 400 тис. номерів, введення в експлуатацію до 2010 р. 2,15 млн. номерів АТС. Особливо прикрим є виключення тези про те, що головним пріоритетом на найближчі 5 років влада вважає забезпечення доступу практично всього населення України до загальнодоступних послуг.

⁶ Див.: Гранатуров В. М., Воробієнко С. П. Оцінка конкурентного середовища та проблеми розвитку конкуренції на телекомунікаційному ринку України. “Економіст” № 2, 2009, с. 33–35.

⁷ Див.: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1612-р від 27 грудня 2008 р. “Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України № 316 від 7 червня 2006 р. (<http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1612-2008-p>).

На нашу думку, для вирішення проблеми необхідно мати чітке уявлення стосовно того, що ми розуміємо під загальним доступом і про який рівень якості загальнодоступних телекомунікаційних послуг йдеться. Тільки тоді можна буде говорити про порядок і строки забезпечення загальнодоступними послугами, обсяги будівництва та необхідні капіталовкладення. На жаль, сьогодні відповідей на ці запитання немає, що позбавляє всі інші заходи та програми розвитку таких послуг необхідного підґрунтя. Тобто можна констатувати, що нині вирішення цієї проблеми не стало ближчим, ніж на момент прийняття Закону, і це, на нашу думку, є проявом елементів суб'єктивізму під час його реалізації. На засіданні Національної комісії, яка здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, було вирішено взяти за основу проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку зі створенням Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг»⁸. Він повинен пройти нелегкий шлях внесення зауважень і пропозицій, а також погодження з боку заінтересованих державних органів, перш ніж надійде до Верховної Ради України. Адже необхідність державного втручання, спрямованого на подолання існуючої в країні так званої «цифрової нерівності», не обмежується лише прагненням надати певний рівень базових телекомунікаційних послуг уразливим групам населення.

Під впливом нових ІКТ змінюється характер праці та організації виробництва. Специфіка сучасних умов становлення інформаційного суспільства зумовлює характерні відмінності у формуванні класу людей, які не потребують найманої форми організації праці. Діяльність людини дедалі більше набуває іншої форми в процесі творення споживної вартості, вона стає більш інтелектуальною, як і саме виробництво. Відбувається процес зародження нового типу людини, яка самостійно позиціює себе на ринку, це так званий фрілансер (або самозайнятий), а з розвитком ІКТ – е-лансер. Тобто модифікація природи праці з продуктивної на інтелектуальну в діалектичній єдності перетворює також і самі відносини виробництва та форму його організації, що в сукупності формує нову матеріальну базу нового способу виробництва, заснованого не на капіталі, а на здібностях активно-творчого класу людей-інтелектуалів⁹. У структурі сучасної економіки частка самозайнятих постійно збільшується. За оцінками ЄС, приблизно 50% доданої вартості у сфері бізнес-послуг, що містять знання (knowledge-intensive business services), вироблено у малому та дуже малому бізнесі, а понад 60% цього сектору – підприємства з однією людиною¹⁰.

Індивідуальний підхід до самоорганізації та активізації діяльності, перш за все, ґрунтується на володінні певними знаннями, генеруванні нових ідей та до-

⁸ Див.: http://www.nkrz.gov.ua/uk/activities_nkrzi/news/1341497714.

⁹ Див.: Гранатов В. М., Короблінова І. А. Конкурентоспроможність телекомунікаційних компаній: проблеми теорії та практики управління. Монографія. К., «КАФЕДРА», 2012, 320 с.

¹⁰ Див.: Trends and drivers of change in the European knowledge-intensive business services sector: Mapping report. Dublin, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2006, p. 7 (<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/79/en/1/ef0679en.pdf>).

ступі до необхідної інформації. Останнє неможливе без забезпечення доступу широких верств населення до певного переліку послуг і об'єктів зв'язку. Тому подолання існуючої в країні “цифрової нерівності” повинно бути одним з першочергових завдань державного регулювання телекомунікаційної сфери. Слід додати: щоб забезпечити більшість прав, визначених і гарантованих кожній людині Конституцією України, необхідно реалізувати низку цільових проектів у сфері телекомунікацій та інформатизації. Так, наприклад, невід'ємне право на життя, медичну допомогу та медичне страхування потребує реалізації цільових проектів з розвитку телемедицини та використання ІКТ для рятування життя. Право на освіту, вільний розвиток особистості, а також на свободу творчості стає передумовою розвитку освітянських мереж. Гарантовані кожній людині повага до її гідності, право на особисту недоторканність, а також таємність телефонних розмов, телеграфної та іншої інформації, передбачають необхідність реалізації проектів з підвищення рівня захищеності телекомунікаційних мереж. На наше глибоке переконання, без використання інструментів державного регулювання реалізація таких програм і проектів неможлива.

Відомо, що поряд з відчутними перевагами, які дає людству розвиток ІКТ, більшість учених відзначають також його певні недоліки. На думку академіка В. М. Гейця¹¹, однією із значних загроз цього етапу є ймовірність використання інформаційних технологій при опрацюванні величезних масивів інформації про людину, її діяльність та навіть поведінку з метою формування нових інструментів контролю над нею. Він висловлює думку, що в цих умовах немає ніякого захисту від можливого серйозного втручання спецслужб, транснаціональних та інших структур у діяльність людини, проте є можливість формування суспільства з тотальним контролем над усіма сферами і видами поведінки людини та її споживанням. Сьогодні вже існують певні ознаки такого суспільства, що є цілком серйозною загрозою ліберальним цінностям. Як зазначає вчений, це дуже велика проблема, її несвоєчасне вирішення може призвести до хаосу. На нашу думку, вирішення цього питання лежить у площині державного регулювання інформаційно-телекомунікаційної сфери.

Ми розглянули лише незначну кількість проблем телекомунікаційної сфери, разом з тим, на наш погляд, виконаний аналіз дозволяє зробити висновок, що їх вирішення потребує досить серйозного та глибокого втручання держави і має передбачати, поряд з фінансовим, більш широке застосування адміністративного механізму. Тому ми не згодні з тим, що фінансовий механізм — це єдиний дійовий важіль виконання соціальних зобов'язань і гарантій держави у сфері зв'язку. “Адже адміністративного механізму вже немає: з приватизацією “Укртелекому” він зникнув назавжди”¹², — таку думку висловив голова Національної комісії з питань регулювання зв'язку України (НКРЗ) в інтерв'ю агентству “Інтерфакс-Україна”, матеріали якого опубліковано під назвою “Чи бути Фонду універсальних послуг?”. Це дуже символічно — з огляду на те, що створення такого Фонду закріплено Законом майже 8 років тому.

¹¹ Див.: Лібералізм та модернізація (за матеріалами “круглого столу”), с. 25.

¹² Див.: Чи бути Фонду універсальних послуг? (<http://www.osvita.ht.ua/news/108583.html>).

Про необхідність удосконалення регуляторної діяльності в телекомунікаційній сфері свідчать Укази Президента України¹³, згідно з якими ліквідовано НКРЗ та утворено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Передбачені зміни у регулюванні ринку послуг зв'язку головним чином пов'язані з прагненням України вступити в ЄС, що потребує відповідного узгодження національного законодавства в цій сфері із законодавством співтовариства, яке викладено у відповідній Директиві¹⁴. З цього документа випливає, що основним завданням органу регулювання є створення ефективного ринку, який засобами розвинутої конкуренції вирішував би всі питання розвитку зв'язку і послуг необхідної якості. Це повинно досягатися за допомогою постійного аналізу, пристосування до вимог ринку та прийняття рішень, які б гарантували справедливе визначення домінуючих операторів в окремих секторах ринку та покладання на них відповідних зобов'язань.

Передбачене суттєве розширення повноважень НКРЗІ створює необхідні передумови для збільшення кількості інструментів впливу держави (з метою вирішення існуючих проблем) на формування та реалізацію політики у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства шляхом державного регулювання та нагляду в ній.

Слід зазначити, що серед пріоритетних завдань НКРЗІ на 2012 р., разом з традиційними для цього органу – розробкою регуляторних актів з питань сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпеченням рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконаленням механізму регулювання ринкових відносин у сферах телекомунікацій та інформатизації, – є також аналіз ринків телекомунікаційних послуг, визначення операторів – лідерів ринку (з метою встановлення граничних тарифів на їх послуги) і покладання на них відповідних регуляторних обов'язків. Тобто більшість розглянутих нами організаційно-економічних питань не розв'язано. Тому важливим є проведення постійних наукових досліджень, метою яких повинно бути виявлення та наукове обґрунтування закономірностей і тенденцій розвитку сфери телекомунікацій, а також визначення шляхів і засобів її подальшого вдосконалення з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та умов, що постійно змінюються. Тим більше, що, відповідно до п. 38 і 39 Положення про НКРЗІ¹⁵, до її повноважень входять замовлення науково-дослідних робіт з основних напрямів і пріоритетів розвитку телекомунікацій та інформатизації, а також здійснення заходів з науково-технічного забезпечення функціонування і розвитку ринку телекомунікацій-

¹³ Див.: Указ Президента України “Про ліквідацію Національної комісії з питань регулювання зв'язку України (http://www.search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ed_2011_11_23/an/2/U1065_11.html#2); Указ Президента України “Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації” (http://www.search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ed_2011_11_23/an/2/U1067_11.html#2).

¹⁴ Див.: Директива 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 7 березня 2002 р. про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг (http://www.nkrz.gov.ua/img/zstored/File/directive_2002_21_ramkova.pdf).

¹⁵ Див.: Указ Президента України “Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації”.

них послуг, сфери телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства.

На нашу думку, ще одну наукову проблему не тільки телекомунікаційної сфери, а й країни в цілому, яка також вимагає вирішення, становлять розробка методів визначення рівня державного регулювання, його впливу на ефективність економічної діяльності, а також обґрунтування оптимального для кожних умов господарювання рівня державного втручання в ринкові механізми.

Розв'язання окреслених проблем державного регулювання телекомунікаційної сфери сприятиме її подальшій модернізації в Україні, що, у свою чергу, дозволить прискорити створення розвинутої національної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури та її інтеграцію у світовий інформаційний простір, а також забезпечить подальше соціально-економічне зростання країни.

Стаття надійшла до редакції 26 липня 2012 р.
